

TELEGRAFUL ROMAN.

Apare Marțea, Joi și Sâmbăta

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru strelnătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceșane Sibiu, strada Măcelarilor 47.

Correspondențele sânt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 20.
Epistole nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr
pentru fie-care publicare.

Nr. 6418 Scol.

CONCURS.

Devenind vacant un stipendiu de 60 fl. din fundațiunea Francisc-Iosif, pentru acela se publică concurs până la 15/27 Novembre a. c. inclusiv.

Aspiranții la acest stipendiu au să-și asternă suplicile până la terminul de mai sus la consistoriul archidieceșan instruite cu documentele următoare:

- atestat dela oficiul parochial al comunei, cărei aparțin, că sunt români greco-orientali;
- testimoniu scolariu despre progresul făcut în anul din urmă;
- atestat medical, că sunt sănătoși;
- atestat dela primăria comunală despre pozițiunea socială și starea materială a părinților lor, și în fine
- eventual alte documente recomandătoare.

Sibiu, din ședința consistoriului archidieceșan, ca senat scolariu, ținută la 5 Octombrie, 1889.

Consistoriul archidieceșan.

Sibiu, 18 Octombrie.

Organul opoziției moderate „Budapester Tagblatt” în primul seu dela 27 Octombrie, se ocupă cu totă serioșitatea de reforma lezei electorale, pe care altcum și noi în nenumărate rânduri o am solicitat în colónele ȋiarului nostru, formând ea chiar un punct din programul nostru.

De astădată, nu noi ȋicem, că parlamentul ungar este compus după o lege, pe care minoritatea țerei îl alege, și nu noi ȋicem, că poporul nu are reprezentanții sei în parlament, și aleși sunt eșiți din urne după voturile unor clice de ómeni, cari nu au în vedere binele poporului și ale maselor celor mari și drept consecință cei aleși servesc interesele celor puțini cari i au trimis, ér de interesele poporului nu au nici simț, nici durere.

Tóte aceste se află tipărite în un ȋiar, care stă arópe de șeful opoziției moderate, de contele Apponyi și tocmai că această cestiune află publicitatea cea mai estinsă în atare organ, este la rëndul seu, ca și noi să aprețiem cele susținute de organul opoziției moderate.

Este o adevărată rușine censul cel ridicat pentru Transilvania, ca elementul român să nu se pótă afirmá nici în legislativă, nici în municipii și în multe locuri nici în comuna, prin instituțiunea cea măestrită a virilistilor.

Așa póte fi Abrudul oraș unguresc, Sas Sebeșul oraș sășesc, Ocna-Sibiului unguresc, deși ungurii și sasii sunt în minorități dispărate, așa pot fi aleși deputați la parolitate în Ighiu și Vinț, în Abrud și Ocna ómeni, cari nu cunosc poporul român, ori nu vor să-l cunoscă, cari nu au durere de binele poporului, ómeni, cari stau departe de popor, ómeni, cari nu-i vorbesc limba, ori dacă i-o vorbesc, i-o batjocoresc precum batjocoresc pe preoții românesci, scótele lor și tot ce e românesc. Și casuri de aceste în Transilvania nu e unul, sunt ȋeci și tóte aceste nu ar fi, nu ar póté fi, dacă legea electorală nu ar fi așa de blăstemată, dacă nu ar fi acordat nemeșilor votul de alegere, fie ei desculți ori vagabonși, și dacă nu s'ar fi avut în vedere ruina poporului român.

Stările aceste de lucruri nu pot să se mai susțină în óra, în care Ungaria reclamă pentru sine titlul de stat de drept.

Dacă e drept, acela trebuie să fie pentru toți deopotrivă, dacă nu, atunci să ni se spună că se lucră cu plan la nimicirea noastră, ca să scim de ce să ne ținem.

Lucrătorii au solicitat introducerea sufragiului universal, dar ei aȋi sunt un factor, cu care ómni dela putere nu au să-și facă témă. Bine atunci tot în acest sens s'au exprimat românii în mai multe rânduri și fără nuanță de colorit politic, nu a fost și nu este român în Ungaria, care se aibă curagiul să se opună acestei dorințe generale a poporului român. Óre un popor de peste 3 milóne aȋi să nu fie factor în Ungaria? Óre nisce cetățeni, cari dau dări în sânge și avere, cari sunt moșteni vechi să fie ignorați pân e lumea de falsii profeti de astăȋi, cari în orbia lor, cred că ne pot sterge de pe fața pământului!

Vorbă să fie! Poporul póte fi eschis aȋi, póte fi încă ȋece ori cincideci de ani, dar nu póte fi pus în robie pe vecie, și ce-i-ce nu-i dau aȋi bucuros drepturi, pot să le îmbie mâne sub presiunea unor evenimente.

Reclamăm deci schimbarea lezei electorale, ca una ce ar fi chemată a întări legăturile între cetățeni și ca una, care ne ar aduce în poziție ne avem reprezentanții nostri în parlament și municipii, după numărul nostru în valórea noastră și după jertfele, ce le aducem patriei.

Revista politică.

Scirile mai próspețe din Budapesta comunică, că ministrul de comerțiu, dl Baross, va merge în

persónă la Bucuresci, unde va începe tratativele pentru încheerea convențiunei comerciale cu România.

Acestor sciri trebuie să le dăm importanță cuvenită, mai vèrtos din aquel motiv, că ele nu anunță ceva lucru nou, ci confirmă numai nisce pregătiri, cari de mult s'au pus la cale. Ministrul Baross a mai fost în România însoțit de ministrul de finanță dl Wekerle, încă în vară, și de atunci se vorbea de reînceperea preparativelor pentru încheerea convențiunei, aducându se această calétorie în legătură cu situațiunea industrială a statului nostru.

În ȋilele trecute, precum am mai amintit, ministrul de esterne al României, dl Lahovary, la întórcerea sa din Paris s'a abătut prin Viena, a avut multe conferențe atât cu ministrii austriaci cât și cu cei ungari și în acele conferențe s'a discutat mult și asupra acestei afaceri.

La rëndune pân a venit și presa și a comentat această cestiune până în cele mai mici detalii. Din espunerile presei, atât austriace, cât și germane, — căci și presa din Germania se ocupă cu predilecțiune de această afacere, — reese, că Austria nu mai póte suferi daunele, ce le cășunăză industriei și comerțului austriac rășboiul vamal, care se continuă numai de dragul celor din Budapesta, ci va trebui să de un mod de a înduplecă și pe Ungaria a nu fi atât de pretensivă.

Urmările rășboiului vamal le a simțit și Ungaria, mai ales după-ce s'a convins, că România nu prea contéză mult la piețele ei și astfel nu putem esplică, pentru ce presa magiară, carea până acum a stat în rezervă, pledéză pentru încheerea cât mai grabnică a convențiunei.

În România lucrurile nu vorbesc tocmai așa de favorabil cestiunei. Deși ministrul de comerțiu s'a adresat camerilor să-și dea părerea, deși se ivesc voci, cari cer cu insistință încheerea convențiunei, totuși curentul nu e așa de puternic, ca să nu pótă fi paralizat. O convențiune cu România se va póté face numai pe o basă, care va asigurá regatului român deplina emancipare economică.

Acésta suntem în drept a o accentuá mai vèrtos și din aceea împregiurare, că liberalii de tóte nuanțele se pregătesc cu un apel cătră țară, prin care protestéză contra convențiunei și póte-că protestul lor va avé de urmare și o schimbare a cabinetului.

În Presedintelul în sesiunea, ce se va deschide. Decretul de deschidere, subsemnat de Carnot, conchiamă camerile pe ȋiua de 22 Novembre. Candidați sunt însinuați 5 inși, dintre cari șanse de reușită ar avé Melline.

FOIȚA.

Cuvinte sufletești

(Urmare.)

Samenă cu îmbelșugare, ca să seceri în abundență. Nu despera nici odată, nici când simți întréga ta slăbiciune; în totdeauna i-ți va veni un ul în ajutoriu.

Dău ȋi-a dat ȋie multă fericire în mână, pentru-că ȋi-a dat multă virtute de inimă. Sunt și spini pe îngusta cale a virtuței și fapte mari nădărușe înțelepciunea cea mai înaltă nici unui muritoriu fără lacrimă.

Și pe ceriul cel mai senin trec din când în când nori posomoriti.

Nu ȋi doresc ȋile fără de lacrimă; pentru-că va veni o ȋi, în care ori ce lacrimă, ce o-am plâns ca crestini, ne va încântă. — Suferințele să-ți fie preteni! Idei serioșe se nu fie nici odată străle sufletului teu și în mijlocul celei mai mari fericiri pământesci să poți privi cu ochii deschiși și veseli în fața adevărului.

Tu o sci: dela început și până la sfârșitul vieții sunt numai cățiva pași, și nici omul acela, căruia îi este măsurat cel mai lung șir de ani omenesci nu are multe momente de trăit; gustă deci viața și nu desprețui plăcerile ei! Dar în mijlocul gustării celei mai mari fericiri nu uita, că viața această este un riu și tóte splendorile ei prav și pulbere; și că dincolo de mormânt i-ți este rezervată mai multă fericire, decât póte dori un muritoriu și speră omul virtuos! Așa nu te va legă nici o bucurie presentă de pământ și nici o spaimă a viitorului nu-ți va întórce privirile dela eternitate.

Atunci tu vei privi sau vei merge în fața țintei mai apropiate a vieții tale, cu sufletul liniștit și cu un dor zimbitoriu; pentru-că tu sci, că fericirea ta este tot așa de eternă ca și virtutea ta.

De ar fi faptele ca cuvintele mele, și cuvintele mele ca inima mea!

Dacă omul și-ar cunósce bine neputința și puterile sale — privilegiile și monopolurile sale, — cine ar fi mai fericit ca el?

Învăță mai întâiu și mai pe urmă înțelepciunea de a întrebă totdeauna: „Pentru ce această?”

Liniștea ta să nu se întemezeze nici odată pe ómeni, pe amiciție, pe norocul teu, — ci pe Dău.

Légă între sine momentele fugitive prin studiu și instruirea altora!

Când esci în singurătate, adună puteri pentru șgomote și în șgomot dedăte a află plăcere în singurătate.

Privesce la ce este mai aprópe de tine, și când va sosi cea ce este în depărtare iți va fi ușor.

Dacă ai cădut, ridică-te iute, regretă nebunia ta și grăbesce a repară greșala prin facere de bine.

Consideră aceea ȋi ca cea mai bună, care te a adus mai aprópe de țintă și care te a deprins în fapta cea mai grea. (Va urmă.)

Esposiția universală din Paris*.)

VII. Agricultura.

Agricultura este destul de bine reprezentată. Ea nu póte ȋice, că s'ar fi neglijat sau restrins, deórece tot cheul d'orsay, care se estinde dela câmpul

* Veȋi Nr. 105.

Pe când *Figaro* parisiian „Figaro“ comunică din isvor sigur, că și Anglia a intrat în liga de pace și a încheiat un tractat cu puterile centrale și că astfel numai Rusia și Franța ar fi rămase izolate, scrierile din Anglia anunță, că curentul contra guvernului actual Salisbury devine tot mai puternic.

Gladstone, amic al Franței și șeful liberalilor englesi, lucră din răsunătoare cu aderenții săi ca să silască cabinetul conservator a se retrage încă în sesiunea actuală și a face loc liberalilor. Mijlocele sunt puternice, căci Gladstone s'a silit a lua drept mijloc poporul englez, la care s'a făcut atât de popular prin vorbirile sale fulminante. Tot deodată acestui bărbat i-a succedat silă guvernului, ca să ia mai multe măsuri, cari să jignescă pe alegători și astfel să abandoneze guvernul și să nu-l mai spriginescă.

Adresă de aderență.

Inteligența română din părțile Mergurei a votat într-o conferință a sa o adresă de aderență către Esclenția Sa metropolitană nostru, carea la dorința biroului acelei conferințe o publicăm în următoarele:

Esclenția Văstră,

Inalt Preasfințite Domnule Archiepiscop și Metropolitan!

De vécure multe poporul românesc pôrtă luptă pentru existența sa națională.

Străinii, cu cari locuim împreună și cei cu cari eram învecinați învinsă, ba stăruiau cu toate mijlocele la contopirea noastră în semințiile lor.

Dar nici când întrecut atacul contra vieții noastre naționale n'a fost atât de înverșunat ca în timpul present.

Poporul maghiar adevă, astăzi ajuns la putere, cu desconsiderarea intereselor patriei comune voescă ca cu ori-ce mijloc să ne asimileze lui-și, să ne magiarizeze.

Nu i-a succedat în trecut, când rari erau între noi oameni provăduți cu bune și destule arme de apărare. Nu-i va succede acum a ne magiarisă, când consciința noastră națională e mai vie și mai pronunțată, când în fruntea poporului nostru stau bărbați cu multă iubire de neamul lor și sunt înzestrați cu puternice arme de luptă.

La această convingere între alte ne îndreptătesc un caz concret întemplant mai dille trecute.

Esclenția Văstră atât ca archiepiscopiu cât și ca unul dintre cei dintâii fi ai neamului românesc, fiind însuși atacat și cu Esclenția Văstră întreg poporul românesc prin îndrăsnită adresă, ce v'a făcut președintele Kultur-egyletului din Cluj, dl conte Gabriel Bethlen, de a concede unui preot de-ai noștri a concurge la sfîntirea stégului reuniunii Emke, a-ți respins cu demnitate recerută acel atac.

Declarațiunea resolută și plină de adevăr, ce Esclenția Văstră a-ți făcut președintelui reuniunii „Emke“ la îndrăsnită sa recercare, a umplut inimile tuturor românilor de mare bucurie, pentru-că din înălțimea tronului arhieresc a-ți dat expresiune convingerilor noastre și ale tuturor românilor.

Pentru acest act de părintescă iubire și îngrijire, noi subscrișii, întru niți astăzi în conferință, în numele nostru și al fraților noștri din ținutul Mergurei, Ve rugăm să binevoiați a primă adănc simțitele noastre mulțămiri, rugând totodată pe Dđeu să Ve lungescă anii vieții, să ve dea tărie și putere ca să

puteți apără și în viitoriu adevăratele interese ale neamului nostru și ale scumpei noastre biserici.

Mergurea, la 14/26 Octobre, 1889.

Ai Esclenției Văstre devotați fii
(Urmăză subscrierile.)

Cronică din Zarand.

Zarand, 23 Octobre 1889.

De ale scōlei. — Câteva recerințe acum la începutul anului!

Cu 1 Octobre st. v. s'au început prelegerile la scōlele noastre confesionale gr. or. — din archiepiscopiu — prin urmare și din tractul nostru Zarand. Învățătorii au să fie la postul lor, pentru-ca prelegerile să se începă regulat. Durere! în multe locuri această nu se pōte face punctual, nefind indivizi apti la îndemână. În acest tract suntem mai norocoși. La fie care stațiune învățătorescă sunt competenți — deși nu cu calificațiunea recerută, — dar apti a fi aplicați ca provizori, având minimul 3—4 clase gimnasiale. Acesta impregiurare este a se mulțămii gimnasiului nostru din Brad și îndemnului, ce se dă de aici ca tinerii eșiți din gimnasiu să se aplice la cariera învățătorescă. Astfeliu învățătorii tractuali 3 părți din 4 sunt tineri eșiți dela acel gimnasiu.

Fiind la începutul anului scolar și cunoscând de aproape lipsele acestui tract, cred, că nu e superflu a atrage atențiunea învățătorilor noștri asupra cător-va lucruri de interes pentru dĕnsii, pentru progresul scolarilor, și pentru istoricul scōlelor și a dezvoltării noastre.

Este o plângere generală nu numai în acest tract, ci și în altele, că pruncii nu cercetăză scōla. Lucru e prea adevărat. Sunt însă și locuri, unde scōla e îndesuită tot anul de prunci.

E datorința fie cărui învățătoriu a se pune acum la începutul anului în atingere nemijlocită cu casa părintescă. Să nu ne fie rușine a pătrunde în cea din urmă căscioră țărănescă, unde scim, că este prunc apt de scōla, căci dōră din opincă suntem cu toții. Vorba e ca să câștigăm și să luminăm personal pe fie-care părinte despre însemnatătea scōlei, și să ne familiarisăm — unde e prunc începătoriu — cu el ca să-l atragem la scōla.

Asta ar fi prima recerință.

A doua: să fim punctuali în cercetarea scōlei, și bisericii, — începând de acum și până la finalul anului.

A treia: să facem cât mai ține timpul frumos excursiuni cu elevii la câmp, să facem exerciții gimnastice, ca să atragem atențiunea părinților asupra-ne; eră elevilor să le facem plăcere.

A patra: să nisum ca pruncii să-și cumpere cărți, er celor săraci să li se procure prin comitetele parochiale, er dacă această nu se pōte, să încercăm a face colecte în comună, pentru procurarea de cărți la elevii săraci, tot astfel și pentru recușite de scris.

A cincia: archiva scōlei, dacă există, să se țină în ordine; er dacă nu există, și fapt este, că nu există în cele mai multe comune, are să se facă, căci este o rușine pentru un învățătoriu a-l întrebă după circularele forurilor superioare privitoare la scōla — și recte la învățătoriu, despre absentii, despre corondența lui oficiōsă, și a nu fi în stare a-ți arătă nici un act cât să orbesci un șorece.

De aceea să ne facem o datină, de care se ne ținem strict: ori ce act oficios dela autoritate scōlară, dacă ne privește personal, sau e referitoriu la scōla dăi datul când ț'i s'a prezentat, numerisăză-l, și-l indă în protocolul de esibite, tot astfeliu ori-ce act dai însuți, lăsați copie cu număr. Actele, ce ai primit, și ce ai dat, numerisate și în ordine ținute sunt o icōnă a activității învățătorului. Ele vor formă archiva scōlei, împreună cu cronicile scolare și alte scripte și sunt de cea mai mare însemnatăte pentru învățătoriu, și pentru istoricul scōlei și a învățămĕntului. Un învățătoriu, care nu și are archiva sa, e asemenea unui dĕleriu, care, la finea anului scie să ț'i spună, că a lucrat, dar nu pōte să-ț'i dovedescă cu nimica sporiul făcut.

A șesa recerință: să fim conscientioși în darea absentiiilor — despre cari să păstrăm copii în archiva — și insistă acum la început să se pedepsescă cei renitenți; numai în est mod au pedepsele înteles. Elevii fiind constrinși de acum a cercetă scōla, vor pute face progres. A pedepsi elevii la finea anului, pentru-că nu a frecventat scōla, e un lucru absurd. Deoparte elevul nu mai pōte profită nimic, er de altă parte, am făcut și daună părinților prin aplicarea de pedepse în bani.

A șeptea: să ne purtăm în ordine matricula, cronicile scolare, cataloģele de clasă etc.; eră dacă scōla nu le posedă, fă tot posibilul, ca să ț'i se procure, căci e lucru necredibil, ca cea mai săracă parochie să nu pōtă spendă minimul de 8 fl. pentru procurarea cronicelor scolare.

A opta: ia dacă nu ai luat până acum normativul scolariu în mână — bun, rĕu cum e — și-ț'i imparte materialul, ce ai să percurgi în fie-care săptemână cu fie care despărțemĕnt. Numai așa vei merge cu pași siguri.

Dacă esti învățătoriu nou, te pune în conțelegere cu învățătorii, ce au pracsă, și sunt recunoscuți ca buni învățători. Materialul vei avé a ț'i-l acomoda după numărul orelor prescriese pentru fie-care obiect de învățămĕnt pe săptemână.

A noua: mergi totdeuna pregătit în scōla, și nu te lăsa în scirea Domnului, că vei p'opune, cum vei puté.

Făți dacă ești învățătoriu tinĕr prelegerile în scris, și te preparăză bine acasă. Acesta va fi de lipsă să o faci în vre o doi ani consecutivi.

De aci înainte ț'i vei face în scris numai planul lecțiunei și ořeșii care schițe din esecutarea lui.

A deca: scōteți cărți din biblioteca reuniunii, cari te priveșc, cetesce, imprumută dela amici, cumpărăți opuri pedagogice încât ț'i ajung puterile materiale. Nu uități ca de ochii din cap: să abonați vre-un jurnal pedagogic, ca să fiți în curent cu ale scōlei.

În fine pare, că aud dĕcĕnd pe unul: acestea tōte le am sciuț și eu! Apoi prea bine! Să vedem fapte.

Correspondentul.

Cultul divin în biserica veche creștinăscă.

(Urmare.)

Din aceste se invederăză: că apostolii, ca născuți jidovi, respectau și observau însuși cultul divin jidovesc; că această observare au recomandat-o ei și acelor creștini, cari au fost născuți jidovi și rĕvnitori ai legei mosaice; că ei însă această observare n'a pretins-o de loc dela creștinii din păgăni, cel puțin nu mai mult din ea decât ce a fost cuprins în decisul, respective în epistola bătrănilor comunei

lui Marte până la esplanada invalidului este destinată numai pentru agricultură. Afară de această florărie și grădinile de pe colina Trocadero încă aparțin agriculturii. Tot aici s'a ridicat un templu admirabil și pădurăritului. Nu de mult s'a ținut și o expoziție de vite. Vitele încă n'au oferit ceva admirabil, dar cine pōte admiră tot ce merită a fi admirat?

Mergĕnd de a lungul câmpului lui Marte, primul edificiu, care ne împină este palatul dedicat materiilor de nutrement. El formăză o galerie lungă. Paralel cu acesta se estinde o a doua galerie. Până la esplanadă se estind șese galerii de aceste. Tōte sunt din greu încărcate. Afară de aceste galerii mari se mai află câteva și mai mici, cari asemenea au pavilōne bine arangiate. Dintre aceste cu deosebire escelăză cel al pănei. Expoziția acestora este în general mult mai simpatică decum și-ar puté cineva închipui.

Specialistul află multe de admirat și studiat, atât în ce privește mașinele cât și produsele câmpului. Materialul de studiat este destul de vast. Dar nu numai specialiști ci și economii de rĕnd află multe lucruri instructive, și interesante. Ba chiar și privitorii indiferent admiră, și se încercă a-și câștiga informațiile recerute despre lucrurile nepreceptate.

Prima galerie, în care intrăm îndată-ce am părăsit câmpul lui Marte, conține expoziția ministeri-

ului de agricultură. La intrare numai decât ne înțimpină o piramidă formată din cuburi aurite.

Scopul acesteia este a sensibilisă interesul manifestat din partea regimului pentru prosperarea agriculturii. Cubul cel mai de desupt este, se întelege, cel mai gros. El representă un erogat de 8.300.000 fr. Acesta corĕspunde anului 1889. Anul 1869 este reprezentat prin un cub, care costă 4 mil. fr, er 1849 prin un cub al cărui cuprins valōrĕză numai 1.698.000 fr. ș. a. m. d.

Ne-am puté pune întrebarea: oře de ce a spusat regimul atât de mult pentru agricultură și că oře n'ar fi fost destul, dacă s'ar fi îndestulit cu sumele de mai nainte? Desigur că nu, ar fi rĕspunsul, deōre ce scōlele s'au dezvoltat din ce în ce mai mult, s'au înființat noue stațiuni de esperimentare, se dă mai mult pentru prāsirea vitelor s. c. l. Dar cel ce face numai o comparație superficială între erogatele de acum ale ministeriului de agricultură și ale celui de înainte de 20 ani, acēla să nu uite, că atunci păduritul, prāsirea cailor și sistemul de udare aparțineau altor ministere. Aceste resortes aparțineau ministeriului de comerțiu și prin alipirea lor, la cel de agricultură au mărīt bugetul acestuia. Aceste se urcă acum la suma de 36 milioane franci.

Una dintre cele mai salutari inoiri este înființarea de secțiuni de esperimentare. De aceste s'au construit în diferite regiuni ale Franței. Aceste stațiuni au orĕnduit unele esperimente, după cum

se pot vedé în galeriile expozițiunei. Cu deosebire mi se pare mie interesantă esperimentarea, care s'a făcut cu grăul. După datele oficiale statistice un hectar produce în Franția 15—16 hectolitree. După-cum se vede mai puțin ca în Anglia și Germania. Acesta impregiurare impedecă pe economul englez de a puté concură cu produsele agricole ale țĕrilor dincolo de mare. Antistiile stațiunilor de esperimentare și au atras atențiunea asupra acestui punct și au și semnlat varietățile, cari se par potrivite a ajunge ținta dorită.

Aceste varietăți se recomandă țĕranilor noștrii. Cu care succes însă, acēta imi este încă necunoscut. Pentru un rezultat sunt de lipsă două succese: 1. Țĕranul trebuie să voiescă a primă sămĕnța cea nouă de grău și să o sãmene. 2. sămĕnța sămĕnată trebuie să se și dovedescă. Am audīt numai câteva casuri speciale, dar aceste sunt destul de strălucite. În un cas hectarul a produs 50 hectolitree, în un altul și mai mult. De altcum imi permit a nu înțĕrelăsa, și a amintă că eu cunosc și observ câmpurile din apropierea Verseillesului de vre-o douăzeci de ani și de atunci hectarul produce totdeuna 45 hectolitree în termin mediu; drept aceea mi se pare că terminul mediu de 15—16 hlr. pe hectar nu corĕspunde adevăruului.

(Va urmă.)

din Ierusalim către creștinii din Antiochia (Fapt. Ap. 15. 23—29). Ba Pavel nici decum nu voese să permită, ca creștinii din păgâni să se supună circumcisiunii și obiceiurilor jidovesci, pentru-că prin acesta cad în judaism (v. Galateni cap 5).

Când în urmăre biserică din Ierusalim fu distrusă, atunci și obiceiurile jidovesci deveniră în biserică mai rari și încetul cu încetul dispărură cu totul dintre creștini. Din acestea se vede, că cultul creștinesc nu stă nici într-o legătură cu cultul jidovesc.

Dar cu toată că cultul creștinesc la nici un cas nu se poate derivă din cel mosaic, totuși forma devoțiunilor noastre își trage originea din iudaism, și .dunările noastre bisericesci sunt decopierea adunărilor jidovesci în sinagoge.

Se naște acum întrebarea: că cum stă cu sinagogele și ce a ordonat Christos și apostolii sei cu privire la ele?

În timpul lui Iisus afară de biserică din Ierusalim aveau jidovi în toate orașele mai însemnate, atât în lăuntru cât și afară de Palestina, locuri de adunare. În acestea conveniau ei în toate Sâmbetele. Se cetiau câteva capitole din s. scriptură, se explicau și se făceau admonieri poporului. Fiecare sinagogă își avea pe antistele seu (archisinagogo). Fiecare Rabbi, ori cărturar, putea să îndeplinească cetirea. — Iisus și apostolii sei încă cercetau aceste sinagoge. Când s'a introdus ele, nu se scie precis. O dispozițiune mosaică nu sunt ele. Dar destul, că ele existau și erau cercetate.

Și ap. Pavel cerceta regulat sinagogele în călătoriile sale. Ele erau pentru el locul acela, în care demustra el: că cel în Ierusalim, restignitul Iisus din Nazaret, este promisiul Messia, și că numai prin credința acesta plăcem lui Dumnezeu și ne ferim și că în numele lui să ne botezăm. Faptele apostolilor sunt pline de astfel de exemple; arătându-ne și efectul, care l'a produs propagările sale. Acuși fură ascultătorii, ba une-ori chiar și antistii sinagogelor convinși; acuși poporul se împărța în partide, acuși unii contradiceau și Pavel se vedea de multe ori necesitat a căuta împreună cu pretenii și aderenții sei o altă sinagogă.

Acăsta este începutul adunărilor creștinesci și a bisericilor. Și unde a întemeiat Pavel comune speciale creștinesci, acolo nu uita de a dispune și persoane, cari să conducă acele comune, ca și antistii sinagogelor.

Atât aflăm în cărțile Test. nou cu privire la cultul divin creștinesc. Că nu s'a ordonat prin lege nimica în cauză, poți fi pentru-că întemeietorul religiei creștine și apostolii au venit din adins să lase acest lucru a se organiza după înțelepciunea și libertatea creștinilor și după impulsul lor din lăuntru. . .

Și creștinii au aflat calea de a venera pe Dumnezeu lor și ai prestă cuviinciosul cult.

Să vedem dară, cum serviau creștinii cei dintâi Dumnezeului lor; și anume cum îl venerau ei în casă (cult privat) și cum în adunările lor bisericesci? (cult public).

Cultul privat era cu deosebire de două feluri: sau că se făcea privind familia întrégă, ori că se făcea de o anumită persoană special pentru sine și era condiționat de timp determinat.

Ce privia felul dintâi, care se poate numi biserică din casă, apoi acela se săvârșia de comun în următorul mod: Îndată-ce se sculau dimineața, se adunau cu toții la o altă și își făceau rugăciunile (precum acesta se vede din Chrysostom om. I despre rugăciune); laudau și mulțamiau lui Dumnezeu pentru ocrotirea și conservarea lor din noaptea trecută, implorând ajutorul și darul seu și pentru ziua, care se începe. Și aceste le făcea stăpânul casei, afară dacă din întâmplare era un preot de față. Este de presupus, că după aceste își mărturisiau simbolul credinței lor, în puterea căruia se manifestau ei de creștini, înarmându-se astfel contra a totfelui de primejdii și ispite.

Mai departe nu me îndoesc, că vor fi cetit câteva piese din s. scriptură, precum erau obiceiului ei a face acesta în tot timpul și în urmăre și la aceste ocaziuni nu s'a putut trece cu vederea.

Că și-au avut ei orele anumite pentru rugăciune, adevărată ora a treia, a șesa și a noua este cunoscut (Șaguna, ist. bis. I. §. 75). Obiceiul acesta l'a împrumutat ei dela jidovi, carii împărțeau ziua în patru ore mari: în întâia, a treia, a șesa și a noua; din cari cele trei din urmă erau ordinate pentru rugăciune. Ora dintâi se începea la 6 ore dimineața calcularea noastră) și dura până la nouă. Ora a treia începea dela nouă până la doisprezece, spre închipuirea vremii aceleia, în care s'a pogorit duhul sfânt asupra apostolilor; ora a șesa se începea la doisprezece și dura până la trei spre închipuirea rugăciunii lui Petru din casă în césul al șeselea — Fapt. ap. 10. 9; — ora a noua se începea dela trei până la șese ore seara, spre aducerea aminte a mergerii lui Petru și Ioan la biserică Ierusalimului (v. Șaguna, loc cit.) (Va urma).

Varietăți.

* (Dela Curte). Maj. Sa monarchul a sosit din Meran la Viena, unde va petrece până la 5 Noiembrie a. c. Din Viena Maj. Sa va veni la castelul Gödöllő.

* (Căsătoria princiară). Actul căsătoriei principelui mostentoriiu de Grecia, Constantin, cu princessa germană, Sofia, s'a săvârșit în biserică gr. or. după ritual gr. orient. În capela Curții s'a dat binecuvântarea după ritual evangelic. La masă a toastat împăratul german pentru părechia tineră și

pentru poporul grec. Manifestațiunea cu torțe a cetățenilor a fost splendidă, preste 24,000 cetățeni au luat parte.

* (O serată la regina României.) Regina României petrece în prezent la Wiesbaden, unde sănătatea deși i s'a mai îndreptat, totuși trebuie să mai petreacă pentru a lua masage. Regina în zilele când se simte bine, aranjează serate artistice, la cari invită pe persoanele mai distinse. Astfeliu de serată a arangiat și săptămâna trecută. Erău invitați principesa de Schlesvig-Holstein, fratele reginei, principesa de Reuss, d.șora Văcărescu, poetă română cu bun nume, renumitul autor german Gustav Freytag, dl Frederik Bodenstedt și alții. Cu această ocaziune d.șora Ghiers, actriță a curții, a cetit împreună cu compozitorul August Bunge drama într'un act intitulată „Ulrandă.“ Acăstă interesantă dramă e scrisă chiar de regina, Carmen Sylva, și se va jucă în curând și la teatrul curții din Weimar. Subiectul piesei este luat din timpurile istorice vechi ale germanilor. Se caracterisează printr'o fantasi bogată, printr'o limbă frumoasă și plină de figuri.

* (Cas de mörte). „Românul“ dela 28 Oct. scrie: Generalul Adrian a încetat eri din viață. Eșit din popor, generalul Adrian a luptat necurmat pentru democrația română, alături de Goleșcii, Brătianu, Rosetti. Pecând era adjutant al Domnului Cuza-vodă împreună cu deputații liberali votă adresa cătră tron din 1863, din care cauză împreună cu generalul N. Goleșcu, a fost scos dintre adjutanți și pus în dispoibilitate.

Combătând apoi ca deputat unele impositie ilegale, refuză împreună cu Goleșcu, Brătianu și Rosetti să plătescă acele dări, din care cauză fu dat în judecata ostășească și în câteva zile, osëndit la degradare și scötorea din oștire, sentința se întări, refuzându-i-se chiar dreptul de-a apela la casație.

În 1867 fu numit ministru de resbel în cabinetul Stefan Goleșcu, în 1868 remase în aceeași calitate în cabinetul Nicolae Goleșcu, și demisionă, când veni cabinetul Dumitru Ghica. De atunci a luptat necurmat alături de C. A. Rosetti. În timpii din urmă trăia retras. — Luând o vie parte la durerea familiei, amintirăm această pagină din viața lui Adrian, din care reese simțemintele și independința de caracter a bătrânului liberal, care cât a trăit, a dat tuturor exemplul de onestitate privată și rămânând credincios principiilor democratice.

* (Adunările comitatense). În adunarea comitatensă a comit. Coșocna s'au votat pentru fondul de pensiune al funcționarilor 0.75%, pentru fondul bolnavilor 1.75%, pentru casa comitatensă 2%, pentru cheltuelile orf. și tutorale 0.25%, pentru scopuri culturale 0.25%, s'a mai votat arunc de dare pentru școlă de stat din Huedin, pentru institutul surdo-muților, pentru școlă industrială de femei etc. În adunarea comitatensă din Deva s'au votat 2%, pentru amortisărea împrumutului de 160.000, cu care se se continue lucrările la edificarea casei comitatense.

* (Steagul rus fluerat). „Pall Mall Gaz.“ scrie, că steagul rus a fost fluerat la Londra. Étă în ce împregiurări: Zilele trecute fiul contelui Tolstoy și alui Ignatiew au petrecut în sala musicală Alhambra, unde între altele cei de pe scene, au arăt și diferitele steaguri și insemne ale statelor din Europa. Când s'au arătat cele rusesci, un steag mare și cu mai multe embleme, publicul a început să fluere și să-i dea cu huide-o. Tinerul comite Ignatiew s'a supărât atât de tare pentru acăsta, încât a dat pe la mai multe țiare se se însereze un protest, în care condamnă aspru pe cei cari au fluerat, și în genere pe întreg publicul din Londra, care, țice contele, înturiat, a dovedit, că este mai puțin cult decât cel mai din urmă țeran din Rusia.

* Têrgul din Sas-Reghin, precum i se scrie fœi locale de aici „Sieb. Tgblatt“ a fost de tot slăbuț, din cauză, că în împregiurime băntue bôla de gură și de unghii. Cumpărătorii au fost destui, dar vite abia au fost de toate 2780 boi. Părechia de boi mari a ajuns și la prețul de 380 fl.

* (Reservistii de întregire). În cercurile de întregire, în cari rezultatul recrutării a fost nefavorabil s'au convocat la exercițiul de arme activ un număr considerabil dintre rezervistii de întregire. Acăsta s'a făcut în urma ordinațiunii monarchului și pe temelul legii din 1888 art. de lege VI. Acei rezervisti deci, cari credeau, că după 8 săptămâni vor fi eliberați, pot fi ținuți 1, 2 și eventual 3 ani la exercițiul activ.

* (Adunare „patriotică“ furtunosă.) Din Brașov se comunică cu data 27 Oct: Adunarea generală de ați a filialei kulturegiletiste din Brașov a decurs într'un mod de tot furtunos. Raportul secretariului Szterényi a fost respins cu o majoritate covârșitoare, în urma căreia presidentul Koos și secretariul și-au dat demisiunea. S'a ales apoi un vice-președinte și un alt secretariu, ér alegerea de președinte s'a amânât până la adunarea gen. viitoare.

* (Este Ungaria ungerescă.) Deputatul unger Szathmáry György, scrie „G. Tr.“, a scos de sub tipariu o carte intitulată „Țera și părțile marginase“. Autorul constată cu date că dintre 36 orașe citate de el din părțile de sus ale Ungariei, în 25 elementul magiar nu dă nici 10% din numărul total al populațiunii, ba în jumătate din aceste orașe ungerii nu dau nici 5%, ér în 6 dintre orașele amintite nu se afla nici o școlă de stat pentru magiarizarea tinerii generațiuni. Față cu aceste date fôia ungerescă „Magyarság“ este desperată, deore-ce s'a dovedit, că „comitatele nu sunt în stare a contopi în corpul națiunii elementele de rassă străină ale țerei și a paralisă tendințele centrifugale“, ci rezolvarea acestei probleme este în mod direct avisată la orașe. Și acum dovedit fiind, că nici orașele nu sunt ungeresci, la cine va fi avisată rezolvarea acestei probleme, după ce mai e și aceea constatată, că numărul ungerilor scade mereu?

* (Esamenenele de pădurari.) Aceste esamene s'au ținut în 21—23 Oct. în sala comitatului din Sibiu și s'au supus 24 reflectanți. Dintre acestia 20 au prestat esamenul și anume: 2 cu eminentă, 10 cu bine, 8 suficient; 4 au fost respinși, ér 6 n'au fost admiși din defecte formale.

* (Falsificatori de bani.) În împregiurimea Clușului s'au observat circulând mai multe bancnote de 10 fl. false. Gendarmăria din Cluș ar fi dat de urma falsificătorilor.

* (Statistica Clușului.) După ultimul raport al oficiului statistic numără Clușul 29,141 cetățeni și 1826 soldați. În total populațiunea Clușului e de 30.967 locuitori.

Bibliografie.

„Procesul de presă“

al lui Parteniu Cosma contra Septimiu Albini, pertractat inaintea curții cu jurați din Cluș la 27 Martiu d. 1889 este titula unei broșuri, ce a apărut în tipografia arhidieceșană din Sibiu.

În acăsta broșură — fôrte interesantă — pe lângă espunerea decurgerei procesului de presă al dlui P. Cosma, se mai desvălesc multe lucruri, despre cari publicul n'a avut cunoștință, sau cel puțin nu într'o formă așa bine precisată, și se pune în lumina cea mai clară urțirea și preste tot activitatea „Tribunei“ și în parte și faptele protopopului Simion Popescu. Unele părți, ce credem, că e necesariu să vină și la cunoștința publicului nostru cetitoriu, le vom reproduce. Broșura conține 190 pagini și e împărțită în mai multe capitole. Prețul e 50 cr., francată 55 cr. și se poate procură direct dela librăria tipografiei arhidieceșane.

— „Meseriașul român“ Nrul 20 a apărut cu următorul sumariu: Dulgheria. — Cum se obțin colorile scumpe. — Întreprinderi noue. — Istoricul fundării Asociațiunii pentru sprijinirea învêțăcelor și sodalilor români meseriași. — Foița „Meseriașului Român.“ — Colierul pierdut. — Feliurite pentru meseriași. — Sciri economice și industriale. — Multe și mărunte. — Diverse. — Recete folositoare. — Glume. — Concursele Andronic. — Bilanțul instit. „Meseriașul român.“ — Anunț. — Têrgurile. — Cur-sul pieței Brașov.

MONITOR.

41

Calendarul săptemânii

22 — 28 Octobrie.

22 *Duminea*: Averchie și săntii șapte coconi din Efes, Alesandru, Iracliu, Ana, Elisabeta, Teodota, Glicheria, Zăcharia, Ruț, Lot. 23 *Luni*: Iacob fratele Domnului, Ignatiu, Macariu Romanul, Nichifor, Petroniu. 24 *Mârți*: Areta, Sebastian, Marco, Sotichir, Ualentin, Acachiu preotul, Perdon. 25 *Mercuri*: Marcian, Martiriu, Anastasiu, Ualeriu, Sabin, Ualeriu, Chrisaf, Tavita, Uar, Georgiu, Papiu, Diodor, Claudiu, Faust, Vasiliu, Lucian, Nichifor, Stefan, Filadelf, Policarp, Macariu. 26 *Joi*: (†) Marele Martir Dumitriu, Artemidor, Vasiliu, Leptina, Glicon. 27 *Vineri*: Nestor, Capitolina, Erotinda, Chiriac, Procla socia lui Pilat. 28 *Sâmbătă*: Terențin, Neonila, Nita, Sarvil, Ieracs, Teodul, Fota, Vil, Evnichia, Stefan, African, Macsim, Pompiu, Firmilian, Melchion, Chiriac, Ana, Fevronia, Atanasiu.

Rituale bisericesci.

Duminea din 22 Octobrie a XXI-a dela Rusalii. Cântările din Octoich tonul 4 și din Mineiu ale țilei. La Utenia Evangelia invierii a 10-a. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Joi, 26 Octobrie. Marele Martir Dumitriu, sêrbătore legată. Cântările numai din Mineiu cu Polieleu. Catavasia: „Deschide-voiu gura mea“.

Loterie.

Mercuri, în 30 Octobrie 1889.

Brünn: 87 83 21 24 38

Bursa de Viena și Pesta.

Din 29 Octobrie 1889.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6%	—	—
Galbin	5.66	5.66
Napoleon	9.47 1/2	9.46
100 marce nemțesci	58.32 1/2	58.30
London (poliță pe trei luni)	119.60	119

Nr. 81 [224] 2-2
CONCURS.

Pe temeiul concludului reprezentanței gimnasiale dela 29 August a c. adus sub punct 3 al protocolului, se escrie concurs nou pentru ocuparea unui post de profesor la gimnaziul public român gr. or. din Brad, cu specialitatea: matematica ca studiu principal și fizica ca studiu auziliar, eventual și altă grupă de specialitate, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Salariul împreună cu acest post dacă concurenții au censura este de 800 fl. și decenalele nelimitate; în lipsa de censură însă salariul este de 700 fl.

Concurenții și vor adresa petițiunile lor către comitetul gimnasiale întruite cu următoarele documente:

a) că sunt români de religionea greco orientală;

b) că au purtare bună;

c) că au calificațiunea prescrisă de art. de lege XXX din anul 1883 §. 30 și 61 în combinare cu dispozițiunile bisericesci relative la calificațiunea profesorilor dela instituttele medii confesionale.

Comitetul reprezentanței gimnasialeului român gr. or. din Brad.

Brad, la 20 Septembrie, 1889.

Vasilie Damian,
președinte.

Nr. 265. [217] 3-3
CONCURS.

Devenind postul învățătoresc din parochia greco-orientală Mihailț vacant pentru anul scol. 1889/90 prin această se escrie concurs cu datul dela prima publicare în restimp de 30 zile.

Emolumentele sunt:
1. Salariu pe anul scolastic 1889/90 150 fl., a se plăti din repartițiune din cassa sfinteii bisericii gr. or.
2. Cuartir liber în edificiul scoleii.
3. Lemne suficiente pentru scoala și învățătoriu.

Doritorii a ocupă acest post au a și substerne concursele sale sub terminul susindicat conform statutului organic și legilor de scoala în vigore.

Oficiul protopresbiteral gr. or. în conțelegere cu comitetul parochial.

Alba-Iulia, 30 Septembrie, 1889.

Alesandru Tordășian,
protopresbiter.

Nr. 793. [218] 3-3
CONCURS.

Pentru întregirea postului de învățătoriu din comuna Merghindeal protopresbiteratul Agnitei se escrie concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare:

Emolumentele sunt:
Salariu anual de 150 fl., cuartir și lemne de foc.

Doritorii a ocupă acest post au a-și substerne petițiunile lor instruite conform dispozițiunilor existente până la terminul presfript la subsemnatul oficiu protopresbiteral.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Agnita, la 29 Septembrie, 1889.

Sabin Piso,
protopop.

Nr. 502. [222] 2-3
CONCURS.

La parochia de clasa a III-a Buzd, în protopresbiteratul Mediașului se deschide concurs de paroch în termen de 30 zile dela prima publicare.

Emolumentele sunt:
1. Casa parochială cu două încăperei și o bucătărie pe a cărei curte se află supra edificatelle necesari pentru economie.

2. Porțiune canonică de 12 jugere arătoriu și țenaț, pământ de calitate bună pentru care va avea parochul a solvi o contribuțiune erarială de 6 fl. la an.

3. Dela 76 familii 100 zile de lucru cu viptul dela paroch.

4. Dela 50 familii câte una ferdelă nouă de cucuruz sfârmit, dintre cari va dá canturilor 16 ferdele.

5. Stolarele usuate în tract.

Tôte aceste la olaltă dau suma de preste 400 fl.

Doritorii de a competiță au a-și așterne suplicile instruite conform legei subsemnatului.

Mediaș, în 28 Septembrie, 1889.

Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Mediașului în conțelegere cu comitetul parochial.

Ioan Chendi,
adm. protopresbiteral.

Nr. 899 [228] 1-1
Publicațiune.

Prin această se aduce la cunoștință tuturor celor interesati, că George Rîmceanu din Măgura este total divorțiat de către soția sa pribegită Varvara N. Enescu din Simon în basa sentinței consistoriale dto 25 Iuliu a. c. Nr. 4607 B.

Zernești, 19 Septembrie, 1889.

Oficiul protopresbiteral greco-oriental al Branului.

Traian Mețian,
protopresbiter.

Sz. 2764 polg. [219] 3-3
Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirrre teszi, hogy úrmösi Maurer Béláné bolyai lakós által beadott kereset folytán In godály község italméresi jogának arányosítása megengedhetősége és az aránykulcs megállapítása feletti tárgyalás határidejéül 1889 évi December hó 13-ik napjának d. e. 9 órája. Ingodály község házához kitűztetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. útasítás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Ingodály előjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi július hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. Iakab Árpád, jegyző.

Sz. 2579 plg. [220] 3-3
Hirdetmény.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszék közhirrre teszi, hogy Br. Bornemisza Ignácz Buzdi lakós által beadott kereset folytán Sz. Péterfalva község italméresi jogának arányosítása megengedhetősége és az aránykulcs megállapítása feletti tárgyalás határidejéül 1889 évi December hó 6-ik napjának d. e. 9 órája Sz. Péterfalva község házához kitűztetik, mikorra az összes érdekeltek a birt. rend. útasítás 15 §-ra való figyelmeztetéssel azzal idéztetnek meg, hogy a kereset Szász Péterfalva előjáróságánál, valamint ezen kir. törvényszéknél a hivatalos órák alatt megtekinthetik.

Az erzsébetvárosi kir. törvényszéknek 1889 évi július hó 3-án tartott üléséből.

Nagy Lajos, elnök. Iakab Árpád, jegyző.

Casă de vëndare.

Casa, în ulița Bruckenthal, Nr. 34, e de vëndare, din mână liberă.

Doritorii pot lua informațiuni între 1/2 3-4 la proprietari, în aceeași casă. [227] 2-3

Tabela zonelor pentru căile ferate din Transilvania și giur.

Table with columns for 'Prețurile pentru trenuri accelerate' and 'Prețurile pentru trenuri de persoane'. It lists various railway zones (Zona I to XIV) and stations (Arad, Blaj, Huedin, etc.) with corresponding fares for different classes (I, II, III).

Tariful de bagagiu pentru fie-care singuratic pachet inclusive tacsă de manipulație:

Table showing baggage rates for different zones (Zona I-III, Zona IV-VI, Zona VII-XIV) and weight categories (1-50 chilogr., 51-100, 101 și mai mult).

Lădi mai mari pachetate neguțătoresee nu se primesc spre transportare ca bagagiu.